

WPROWADZENIE

Zeszyt Naukowy pracowników dydaktycznych Instytutu Pedagogiki Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu jest czwartym z kolei i składa się z czterech części.

Część pierwsza to „Dyskusje i polemiki”. Zawiera zbiór różnorodnych tekstów skoncentrowanych wokół szeroko pojętej problematyki o tematyce metodologicznej. Część pierwsza zawiera dwa artykuły autorstwa prof. dr. hab. Kazimierza Czarnackiego, profesora nauk psychologicznych, dziekana Wydziału Humanistycznego Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu, pt. „Dyskusyjna terminologia w metodologii badań naukowych („Ilość – jakość” w badaniach empirycznych)”, oraz „Błędy i pomyłki w badaniach naukowych (Opracowanie autorefleksyjne)”. Oba artykuły poruszają niezwykle ważną problematykę ogólnej metodologii. Są to „opracowania autorefleksyjne” – oparte na własnym doświadczeniu naukowo-badawczym autora. Autor jest przekonany o tym, że rzetelne przygotowanie się badacza do prowadzenia badań naukowych warunkuje w sposób istotny (zasadniczy) poprawne opracowanie koncepcji badań, ich przeprowadzenie oraz opracowanie ich rezultatów. Oznacza to, że im rzetelniejsze jest przygotowanie się do prowadzenia badań, tym mniej w nich popełnionych błędów.

Mgr Jagoda Szostak oraz mgr Anna Suchecka w artykule pt. „Biblioteka równych szans” twierdzą, iż tytułowa biblioteka to nie tylko idea, ale przede wszystkim sprawnie działająca przestrzeń, przyjazna osobom niepełnosprawnym. Zgodnie z zasadą „równych szans” grupa niepełnosprawnych powinna mieć taką samą możliwość czerpania korzyści, jakie daje rozwój techniki, ekonomii, gospodarki i kultury, jak pełnosprawni obywatele. Według autorek jednym z głównych ogniw, dzięki któremu zarówno pełno-, jak i niepełnosprawni mieszkańcy kraju znajdują się w gronie społeczeństwa informacyjnego, są właśnie biblioteki. Często niedoceniane miejsca, które swoją działalnością przybliżają użytkownikom zawile treści internetu, zdigitalizowane zbiory, uczą jak korzystać z wyszukiwarek oraz wskazują wartościowe serwisy www, portale, strony.

W części drugiej zatytułowanej „Zagrożenia współczesnego świata”, książdz prof. dr hab. Janusz Mastalski w artykule pt. „Współczesne przejawy dekonstrukcji rodziny” przedstawia wybrane zjawiska złej kondycji współczesnej rodziny, która w dużej mierze decyduje o kształcie przyszłego społeczeństwa. Autor, mając świadomość przemian i zagrożeń dotyczących współczesnej rodziny, pyta w tekście o perspektywy tej podstawowej komórki społecznej.

Część trzecia publikacji zatytułowana „Doniesienia z badań” obejmuje artykuł noszący tytuł „Płeć a preferencje i zainteresowania zawodowe (Na podstawie badań)” autorstwa dr Danuty Krzywoń. Autorka porusza aktualny problem różnic w zakresie preferencji i zainteresowań zawodowych u młodzieży gimnazjalnej. Zwraca uwagę na ogromnie ważny problem trafnej i dojrzałej decyzji co do wyboru przyszłego zawodu, takiego zawodu, który będzie satysfakcjonował jednostkę, a nie tylko selekcjonował ją ze względu na walory, które przesądzą o tym, że jest ona dobrym kandydatem do określonego zawodu. Takiej właśnie diagnozie i pomocy decyzyjnej służyć może przedstawiony w niniejszym tekście Inwentarz Preferencji Zawodowych J.L. Hollanda. Przedstawiony w tekście materiał przeprowadzonych

badania miał na celu weryfikację trafności zaproponowanego systemu diagnozowania i weryfikacji zależności pomiędzy preferencjami i zainteresowaniami zawodowymi u młodzieży gimnazjalnej. Tekst niniejszy jest jednak tylko wstępem do większej całości bardzo obszernej problematyki doradztwa zawodowego z wykorzystaniem potencjału każdego człowieka i uwzględnia jedynie związki pomiędzy preferencjami i zainteresowaniami zawodowymi u osób różnej płci.

Kolejny tekst tej części to artykuł dr. hab. Zenona Gajdzicy pt. „Codzienne wsparcie ucznia niepełnosprawnego w klasie integracyjnej”. Autor zwraca uwagę na integrację, której istotą jest wspieranie niewidoczne, niestygmatyzujące, ale systematyczne i skuteczne. Zaprezentowana przez autora analiza pokazuje, że w praktyce zbyt często jest ono eksponowane i kojarzone z prostym pomaganiem w sytuacji trudnej (np. zbierania rozsypanych przyborów szkolnych) oraz służące realizacji celów dydaktycznych (np. w trakcie czytania tekstu), a zbyt rzadko służy wzmocnieniu więzi emocjonalnych, tworzeniu oddolnych naturalnych sieci powiązań między uczniami.

Trzeci artykuł części pt. „Doniesienia z badań” to tekst dr Bożeny Smolec zatytułowany „Psychologiczne uwarunkowania zaburzeń zachowania w świetle wybranych badań”. Oparty jest on na własnych doświadczeniach terapeutycznych autorki. Autorka wyróżnia 8 etapów zagrożeń dla jednostki, którymi są m.in: pycha, zależność, zaślepienie, zwątpienie, lęk, egoizm, nienawiść, obsesje. Każde z zagrożeń, gdy zostanie rozpoznane, staje się okazją do uczenia się i zmiany, może być początkiem poszukiwania i doświadczania pokory, autonomii, nowej wizji siebie, wiary w zmianę, odwagę, świadomości miłości i wolności.

Kolejny artykuł jest autorstwa dr Danuty Szeligiewicz-Urban i Justyny Góral pt. „Program wspomagania rozwoju dzieci trzyletnich w zakresie funkcji percepcyjno-motorycznych”. Autorki w niniejszym artykule przedstawiają program wspomagania rozwoju dzieci trzyletnich w zakresie funkcji percepcyjno-motorycznych. Został on wprowadzony w zakres działalności wychowawczo-dydaktycznej w Przedszkolu nr 19 w Siemianowicach od listopada 1998 i trwa do dnia dzisiejszego.

Mgr Hewilia Hetmańczyk jest autorką artykułu noszącego tytuł „Diagnozowanie relacji interpersonalnych wśród uczniów w młodszym wieku szkolnym”. Autorka podkreśla, iż nawiązywanie więzi grupowych i przyjaźni sprzyja wyodrębnianiu się podmiotowości jednostki, a także zwiększa kompetencje w zakresie pełnienia wielorakich ról społecznych. Przedstawia scenariusz zajęć diagnostycznych z wykorzystaniem techniki socjometrycznej „Zgadnij kto?” oraz proponuje praktyczne sposoby diagnozowania stosunków społecznych w klasie szkolnej, co stanowi ważny punkt wyjściowy w pracy wychowawcy klasy.

Autorką artykułu pt. „Budowanie więzi partnerskich w grupie rówieśniczej za pomocą zabawy” jest mgr Ewa Gawlik. Tematyką niniejszego artykułu jest sytuacja rywalizacji oraz współpracy wśród młodzieży w wieku od 12 do 17 lat. W badaniu wzięło udział 11 grup, po 16 osób każda.

Mgr Ewa Kraus jest autorką ostatniego w tej części artykułu „Podmiotowe i przedmiotowe uwarunkowania niepowodzeń w studiach studentów Wyższej Szkoły Humanitas (Wyniki badań)”. Niepowodzenia w studiach dotyczą młodzieży i dorosłych, którzy mają już za sobą sukces edukacyjny w postaci zdanego egzaminu

dojrzałości. Niepowodzenia warunkowane są również przez inne przyczyny niż w nauce dzieci i młodzieży. Celem badań było ukazanie niektórych psychologicznych i społecznych przyczyn, które warunkują niepowodzenia w studiach studentów Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu.

Część trzecia publikacji „Coś z historii polskiej oświaty” zawiera artykuł dr Anny Gajdzicy „Zmiany i propozycje w polskiej oświacie w latach 1945-1979”. Autorka stwierdza, że wprowadzanie zmian oświatowych wymaga znajomości zarówno teorii zmian, jak i uwarunkowań społecznych, kulturowych, ekonomicznych państwa. Zwraca uwagę na to, iż niezmiernie ważne jest wcześniejsze zapoznanie się również z doświadczeniami z przeszłości, które mogą okazać się cenne ze względu na rozpoznanie elementów, które np. wzbudziły opór społeczny czy zablokowały zmianę.

Mam nadzieję, że kolejny już Zeszyt Naukowy Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu stanie się polem do dyskusji i przemyśleń na gruncie metodologicznym i edukacyjnym nie tylko pracowników i studentów WSH.

dr Danuta Krzywoń